

Monialaisuus vahvistamaan asiakkaan työ- ja toimintakykyä

OSAKSI

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä

15.6.2020

Sisällys

1. Taustaa	3
2. Hankkeen tavoitteet	5
3. Toimenpiteet	6
4. Tulokset	8
5. Yhteensovittaminen Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus –hankkeen kanssa	8
6. Kelan, TE-toimiston, TYPin ja kuntien työllisyyspalvelujen osallistuminen ohjelman toteuttamiseen.....	9
7. Sidosryhmien osallistuminen hankkeeseen	9
8. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmat hankkeessa.....	10
9. Sitoutuminen tiedonkeruuseen / arviointisuunnitelma (erillinen)	10
10. Hankkeen hallinnointi.....	10
11. Riskit ja niihin varautuminen	12

1. Taustaa

Kainuun alueen työllisyys on parantunut viimeisen puolentoista vuoden aikana, mutta edelleen siinä tulee esille rakenteellisen työllisyyden ja työttömyyden vinoumat. Kainuussa on jo työvoimapula osaamista vaativissa tehtävissä sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla,

Kainuun väestö vähenee reilut 12 % vuoteen 2030 mennessä ja säilyä iäkkäänä. Väestön sairastavuus on maan neljänneksi suurinta ja kuntakohtaiset erot ovat suuria. Työkyvyttömyyseläkettä saavien osuus väestöstä on maan suurin ja väestöllinen huoltosuhte on maan neljänneksi suurin. (THL:n arviointiraportti 2019) Kainuun alueen haasteet ovat moniulotteisia: työvoiman saatavuuden näkökulmasta lasten ja nuorten ikäryhmät ovat pieniä, ikääntyminen pienentää työvoimaa ja ennen aikaisesti eläkkeellä olevien joukko on suuri.

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä (Kainuun sote) järjestää ja tuottaa alueen kuntien sote palvelut (osajäsenenä Puolanka).

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuolto on järjestetty ja tuotettu jo vuodesta 2005 maakunnallisesti. Kainuun sote on kuntayhtymämuotoinen organisaatio, jossa erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon integroitu samaan organisaatioon. Palveluprosesseja on kuvattu laadunhallinnan toimintakäsikirjassa. Osa palveluista tuotetaan lähipalveluina, osa keskitetysti ja osa seudullisesti tai maakunnallisesti. Asiakkaiden käytössä on myös sähköisiä palveluita ja työntekijät hyödyntävät sähköisiä työvälineitä. Työntekijät liikkuvat alueella yli kuntarajojen vieden harvemmin tarvittavia palveluja lähelle kuntalaisia. Johtaminen toteutuu osin lähi- osin etäjohtamisena. Henkilöstöä Kainuun sotessa on n. 3 800.

Integraation ja palvelurakenteen kehittämistä on tukenut vakiintunut maakunnallinen soteorganisaatio. Silti terveys- ja sosiaalipalveluiden kohdentamisessa ja yhteistyössä, kuten myös erikoissairaanhoidon ja peruspalveluiden toiminnallisessa ja rakenteellisessa integraatiossa on tehtävää. Palvelupolut näyttävät usein pirstaleisilta, varsinkin, jos toimijoita on soten ulkopuolella.

OTE maakunnassa – Polut kuntoon –hankkeessa (2017-2018) yhtenä tavoitteena oli tehdä malli oikea-aikaisesta tuesta osatyökykyisille Kainuun soten työntekijöille sekä työttömille kainuulaisille. Hankkeen tulosten mukaan tavoite saavutettiin Kainuun soten työntekijöiden osalta. Työttömien osalta monialainen toimintamalli KainOTE kuvattiin, mutta toimintamallin toteuttaminen jäi kesken.

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus Kainuuseen, osa I, HELLÄ (Helposti Lähelläsi) –hankkeessa yhtenä kehittämiskohteena on monialaisen vastaanotto toiminnan kehittäminen. Monialainen vastaanotto toiminnan kehittäminen uudistaa kainuulaista perusterveydenhuollon vastaanotto toimintaa syvällisesti terveyshyötymallia mukailleen. Uudenlainen toimintamalli perustuu asiakkaan välittömään palveluun - usein sähköisesti tai mobiilisti, vastuutyöntekijämalliin, Terveys- ja hoitosuunnitelmien systemaattiseen laatimiseen yhdessä asiakkaan kanssa ja asiakkaan laatimilla tavoitteilla, proaktiiviseen toimintaan ja asiakkaan coachaukseen ja elintapaohjaukseen. Lisäksi uudessa mallissa panostetaan mm. mielenterveys- ja päihdekäyttäytymisen mittareiden ja elintapojen seurantaan muiden keskeisten terveysriskimittareiden lisäksi. Myös tiedolla johtaminen

korostuu toiminnan johtamisessa. Vastaanotolla keskeisenä toimijana on tiimi, joka koostuu moniammatillisesti eri alojen osaajista.

Kainuun kunnat on hyväksytty mukaan työllisyysenhoidon kuntakokeiluun (pl Puolanka). Kokeilun tavoitteena on kainuulaisten työllisyyden parantaminen ja heidän elämänlaatunsa kohentaminen. Lisäksi kokeilu tavoittelee kainuulaisten työttömien yhteiskunnallisen sekä sosiaalisen vastuullisuuden ja osallisuuden lisäämistä ja ylisukupolvisen työttömyyden torjumista. Tavoitteena on luoda yhteinen työllisyysenhoidon visio alueelle ja laatia sille toimenpiteet. Tavoitteeseen pyritään lisäämällä yhteistyötä käytännön toimijoiden välillä ja purkamalla päällekkäisyyksiä, kehittämällä opinnollistamispolkuja asiakkaille, kehittämällä työllisyysenhoidon prosessia ja sopimalla prosessivastuut, lisäämällä tiedonkulkua sekä laadukkaita terveys- ja kuntoutuspalveluja. Kohderyhmänä hankkeessa ovat heikossa työmarkkina-asemassa olevat kuntalaiset, nuoret ja maahanmuuttajat. Hankesuunnitelman mukaan kohderyhmään kuuluvia on noin 2800 kokeilualueella.

2. Hankkeen tavoitteet

STM:n hallinnonalan työkykyohjelman tavoitteena on:

1. Lisätä osatyökykyisten työttömien työllistymisen edellytyksiä, työ- ja toimintakykyä ja yhteiskunnallista osallisuutta.
2. Luoda monialainen palvelukokonaisuus, jossa osatyökykyisten työttömien työkyvyn tuen tarve tunnistetaan ja jossa palvelut ja palvelupolut toimivat asiakaslähtöisesti.
3. Kehittää ammattilaisten osaamista siten, että he tuntevat työkyvyn tuen palvelukokonaisuuden ja osaavat hyödyntää sitä asiakkaan parhaaksi.
4. Tuottaa tietoa osatyökykyisten työttömien palveluiden ja etuuksien yhteensovittamiseksi sekä lainsäädännön kehittämisen tueksi.

Valtionavustuksella tuetaan kahta toimenpidekokonaisuutta:

1. työkyvyn tuki osaksi tulevaisuuden sosiaali- ja terveystyökeskusta
2. tuetun työllistymisen menetelmät.

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä hakee valtionavustusta pääasiassa ensimmäiseen toimenpidekokonaisuuteen, työkyvyn tuen liittäminen osaksi tulevaisuuden sosiaali- ja terveystyökeskusta sekä pieneltä osin toimenpidekokonaisuuteen 2 liittyvään selvityksen tekemiseen.

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveystyökeskus Kainuuseen, HELLÄ –hanke painottuu alkuvaiheessa terveystyöpalvelujen saatavuuden sekä laadun ja vaikuttavuuden parantamiseen.

Vastaanotto toiminnan kehittämisessä huomioidaan moniammatillinen vastaanotto toiminta, mutta resurssit nimenomaan sosiaalityöpalvelujen ja työikäisen sosiaalityöhuollon asiakkaan palvelujen kehittämiseen ovat siinä ohuet. Tämä hanke tukisi erinomaisesti tulevaisuuden sosiaali- ja terveystyökeskuksen monialaisen vastaanotto toiminnan, työttömien asiakkaiden työ- ja toimintakyvyn tuen ja palvelutarpeen arvioinnin sekä asiakasohjauksen ja asiakassuunnitelmien kehittämisen kokonaisuutta.

Kainuun työ- ja toimintakyvyn tuen hankkeen hyötytavoitteena on parantaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuutta, oikea-aikaisuutta ja jatkuvuutta, laatua ja vaikuttavuutta sekä palvelujen yhteentoimivuutta.

Kainuun hankkeen tavoitteena on:

1. Jatkokehittää asiakaslähtöistä, systemistä ja tapauskohtaista työskentelymallia asiakkaiden työ- ja toimintakyvyn tuen palvelutarpeisiin vastaamiseksi monialaisilla, integroiduilla palveluilla (sos-pht-esh) osana tulevaisuuden sosiaali- ja terveystyökeskustoimintaa
2. Asiakkaiden työ- ja toimintakyvyn vahvistaminen; työttömien osatyökykyisten sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden työ- ja toimintakyvyn parempi tunnistaminen sekä vaikuttavamman ja paremmin kohdistuvan tuen ja palvelujen toteutuminen sekä yhtenäisemmät palvelupolut Kainuun sotessa.

3. Asiakkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tukeminen; tuottaa parempaa ymmärrystä asiakkaiden yksilöllisistä tuen tarpeista sekä vähentää väestöllistä eriarvoisuutta
4. Lisätä sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön osaamista erilaisista työ- ja toimintakykyyn sekä tuetun työllistämisen menetelmiin ja malleihin liittyvistä asioista.

Toimenpidekokonaisuus 2. tuetun työllistämisen menetelmät osion mukaisiin pilotointeihin Kainuun sotessa ei ole tällä valmisteluajataululla valmiuksia. Ohjelmassa esitetty alihankintamalli on kiinnostava. Samankaltainen malli voisi olla myös ns. kevytyrittäjyyden/alustatalouden tai laskutuspalvelun käytön mallin kehittäminen tukemaan työllisyyttä. Toimenpidekokonaisuuden kannalta selvitettäisiin mm. puolesta asiointi, käytännön järjestelyt ja haasteet, joita alustatalouden hyödyntämiseen liittyy suhteessa tuetun työllistämisen malleihin ja menetelmiin.

Kainuun sotessa on käytössä mm. vammaisten henkilökohtaisen avun järjestelmässä ns. työnantajatuki eli Kainuun sote huolehtii henkilökohtaisten avustajien palkan maksusta vammaisen henkilön/työnantajan tuntikirjanpidon ja avustuspäätöksen mukaisesti.

Tässä hankkeessa halutaan 2. toimenpidekokonaisuudessa selvittää edellytyksiä, joilla Kainuun sote voisi toteuttaa tuetun työllistämisen mallia; mitä, miten ja millä reunaehdoilla (yhteys mm. vireillä olevaan kansalliseen sosiaaliturvauudistukseen).

Tavoitteessa on huomioitu Kainuun kuntakokeilu, jossa on suunniteltu tuottaa tuetun työllistämisen palvelut ja tuki työpaikan etsintään.

3. Toimenpiteet

Toimenpidekokonaisuus 1.

1. Mallinnetaan ja kuvataan tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskuksen monialainen työ ja toimintakyvyn arviointitiimi. Tiimissä huomioidaan myös soten ammatillisen kuntoutuksen toimijat kuntoutusyksikössä sekä kunnissa toimivat moniammatilliset (TE-hallinto ja kuntavetoisia) työryhmät.
2. Mallinnetaan, laaditaan ohjeet ja kuvataan tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskuksen yhteinen työ- ja toimintakyvyn arviointi- ja tuen prosessit.

Em. toimenpiteissä huomioidaan:

- Prosesseissa huomioidaan linkittyminen oleellisiin yhteistyökumppaneihin ja sidosryhmiin; TE-toimisto, KELA, kuntien työllisyyspalvelut, TYP, järjestötoimijat.
- Mallinnuksessa hyödynnetään aikaisemmissa hankkeissa, Paljon tukea tarvitsevat, paljon palveluita käyttävät (2015-2017), tuotettua [Monialaisen yhteistyön ABC -käsikirjaa](#) sekä kainuulaisten työllisyystoimijoiden yhteistyössä tuottamaa [TOLOKUSTI – työllisyydenhoidon käsikirjaa](#), [Kohti työtä -palvelukartat](#) sekä [OTE Maakunnassa, Polut kuntoon](#) hankkeen tuloksia ([KainOTE](#)) ja hankkeen aikana koulutettujen työkykykoordinaattoreiden osaamista.
- Mahdolliset lakimuutokset mm. vammaispalvelulain uudistus: Kehitysvammaisten henkilöiden työtoimintaa ja työhönvalmennusta koskeva sääntely siirtynee osaksi

sosiaalihuollon työllistymistä tukevan toiminnan ja työtoiminnan lainsäädännön ja palvelujärjestelmän uudistusta.

- Mallissa huomioidaan myös erilaiset asiakkuussegmentit ja palvelun yksilöllisyyden periaate.
 - Mallissa vahvistetaan soten kuntoutusyksikön ja kuntien monialaisten yhteistyöryhmien yhteistä toimintaa
3. Mallinnuksen pohjalta jäsennetään yhteistyöpalvelut, verkostopalvelut, yhteisöpalvelut sekä omatoimipalvelut yleisellä tasolla. (Työkykyohjelma/hakuopas, s.18.)
 4. Vahvistetaan sosiaalityön proaktiivista työtä: kehitetään työikäisten sosiaalipalveluissa toteutettavaa jo nyt tapahtuvaa jalkautuvaa työtä etsivän työn elementeillä sekä vahvistetaan rakenteellisen sosiaalityön ja tiedolla johtamisen osaamista esim. koulutuksen ja valmennuksen avulla
 5. Tuotetaan tietoa rakenteellisen sosiaalityön avulla rakenteiden ja organisaatioiden epäkohdista ja toimintajärjestelmän toimimattomuudesta osana hankkeen arviointia (arviointisuunnitelma liitteenä)
 6. Selvitetään henkilöstön osaamisen taso (nykytila) ja järjestetään koulutusta työ- ja toimintakyvyn tuen osaamisen vahvistamiseksi esim. KainOTE-toimintamalli, Monialaisen yhteistyön käsikirja, dialogisuuskoulutus, päihdehoidon osaaminen, GAS-menetelmä, Kuntoutus-, tuki- ja ohjauspalvelujen erikoisammattitutkinto (tavoitteena kouluttaa 4 hlöä). Luodaan jatkuva täydennyskoulutussuunnitelma Kainuun sotelle.
 7. Vahvistetaan työ- ja toimintakyvyn arvioimisessa käytettävien terveys- ja hyvinvointimittareiden käyttöä sekä tuen ja palveluiden vaikutusten arviointia esim. ICF-luokitus, toimintakyvyn rakenteinen kirjaaminen sosiaalihuollossa, TOIMIA –tietokannan käyttö, GAS-menetelmä. Tehdään ensin nykytilakuvaus sekä tarvekartoitus, joiden perusteella päätetään tarkemmat osaamisen vahvistamisen toimenpiteet.
 8. Asiakasosallisuutta vahvistetaan mm. kehittäjäasiakastyöryhmien ja asiakasfoorumien avulla, sidosryhminä hankkeessa on mm. Klubitalo Tönäri /Nuorten Ystävät ry. Kutsutaan mukaan myös Spartak ry:n kouluttamia kokemusasiantuntijoita sekä työttömien yhdistyksiä kunnista.
 9. Vahvistetaan digipalvelujen sekä videovälitteisten menetelmien käyttöä asiakkaan tukemisessa, viranomaisten yhteistyössä ja vertaistuessa järjestämällä valmennusta ja ohjausta henkilöstölle ja asiakkaille.
 10. Selvitetään mahdollisuus kehittää/kehitetään asiakkuussovellusta siten, että se loisi herätteet erityistä tukea tarvitsevan asiakkaan kohdalla liittyen Tulevaisuuden sote-keskuksen toimintaan.

Toimenpidekokonaisuus 2.

1. Selvitetään edellytyksiä, joilla Kainuun sote voisi toteuttaa tuetun työllistämisen mallia, mitä, miten ja millä reunaehdoilla.
2. Edistetään toimenpiteitä, joilla Kainuun sote toimisi vahvemmin osatyökykyisten työllistäjänä (sosiaalinen työllistäminen)

4. Tulokset

Hankkeen tuloksena on, että

1. tulevaisuuden sosiaali- ja terveystieteiden keskuksessa on moniammatillinen työkyvyn tuen tiimi ja asiakasvastaavamalli toiminnassa
2. työ- ja toimintakyvyn tukemisen palvelukokonaisuus on yhteensovitettu ja kuvattu sekä julkaistu mallinnos Innokylässä
3. asiakkaiden palvelupolut rakentuvat koordinoitusti ja ne ovat suunnitelmallisia, ei-pirstaleisia, vastuutyöntekijä/asiakasohjaus toteutuu
4. kehittäjäasiakasryhmät toimivat säännöllisesti
5. henkilöstön työ- ja toimintakyvyn tuen ja mittaamisen ym. osaaminen on vahvistunut
6. selvitys tuetun työllistämisen mallien edellytyksistä Kainuun sotessa
7. Kainuun sotessa on määritelty sosiaalisen työllistämisen paikat ja määrät

Hankkeen vaikutuksina on, että

1. työttömien työkyvyn tarpeet tunnustetaan aktiivisesti ja tuki asiakkaalle rakennetaan yhteistyössä asiakkaan kanssa asiakkaan asettamien tavoitteiden mukaisesti
2. asiakkaat pääsevät helposti ja oikea-aikaisesti tarvitsemansa tuen ja palvelujen piiriin, heidän toimintakykynsä paranee ja työllistymisen polku levenee
3. tuki ja palvelut ovat laadukkaita ja vaikuttavia
4. osatyökykyisten työllisyys paranee pitkällä aikavälillä

5. Yhteensovittaminen Tulevaisuuden sosiaali- ja terveystieteiden keskus – hankkeen kanssa

Monialaisuus vahvistamaan asiakkaan työ- ja toimintakykyä – OSAKSI -hanke liitetään osaksi Kainuun Tulevaisuuden sosiaali- ja terveystieteiden keskuksen toiminnallisella tasolla. Hanketyöntekijä tulee olemaan osa HELLÄ hankkeen tiimiä ja toimii työparina HELLÄ hankkeen monialaisen vastaanotto toiminnan kehittämisestä vastaavan työntekijän kanssa.

Yhteinen hankehallinnoija Kainuun sote varmistaa hankkeiden yhteisen toiminnan, mutta pitää erillään hankkeiden taloudellisen tarkastelun.

Hankkeesta muodostuu ns. ”Osahanke” Tulevaisuuden sosiaali- ja terveystieteiden keskus –hankkeelle.

6. Kelan, TE-toimiston, TYPin ja kuntien työllisyyspalvelujen osallistuminen ohjelman toteuttamiseen

Tavoitteena on toiminnallinen integraatio asiakkaan edun varmistamiseksi.

Kainuun sotella ja Kainuun kunnilla on työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu TYP. Sen sosiaalialan henkilöstö on Kainuun soten henkilöstöä, ja siten luonnollinen osa yhteistä palveluprosessia.

Yhteistyö KELAn ja TE-toimiston sekä aikuissosiaalityön välillä on Kainuussa ollut säännöllistä ja luontevaa, ja hankkeen kautta sitä voidaan syventää. Toiminta toteutuu niin asiakastapausten kautta kuin myös ns. hallinnollisessa yhteistyössä mm. kuukausikokouksissa TYP johtotiimissä.

Kainuussa on käynnistymässä työllisyyden kuntakokeilu, jonka valmistelussa myös Kainuun soten aikuissosiaalityön edustajia on ollut mukana. Siinä on vahvasti näkökulmana työllistymisen edistäminen. Tämä Kainuun soten kehittämisen hanke keskittyy kehittämiseen sosiaalihuoltolain orientaatiolla. Tehdään tiivistä yhteistyötä kuntakokeilun kanssa ja vältetään päällekkäisyyksiä.

7. Sidosryhmien osallistuminen hankkeeseen

Hankkeen suunnitteluun ei ole osallistunut hankkeen kohderyhmään tai kohderyhmää edustavia järjestöjä (valmistelun nopea aikataulu sotessa). Hankkeen toteutuksessa tullaan kuitenkin ottamaan kohderyhmät vahvasti mukaan. Kainuussa toimii jo tällä hetkellä aikuissosiaalityössä kehittäjäasiakasryhmä. Sen toimintaa suunnataan työ- ja toimintakyvyn tukemisen teemoihin. Lisäksi perustetaan tarvittava määrä muita kehittäjäasiakasryhmiä, esim. vammaisten ja mielenterveys- ja päihdeongelmaisten henkilöiden näkökulmaa esille tuomaan. Lisäksi hanke tulee toteuttamaan aktiivista tiedottamista sekä erilaisia kansalais- ja asiakastapahtumia.

Kainuussa toimii Nuorten Ystävien Klubitalo Tönäri, jonka kanssa Kainuun sotella on vuosia kestänyt hyvä yhteistyö. Yhteistyötä Tönärin kanssa jatketaan ja syvennetään tässä hankkeessa. Klubitalon toimintamalleista voidaan ottaa oppia ja sen jäsenet voivat toimia hankkeessa itsearvioijina. Kainuussa on myös Vates-säätiön aluetoimijoita, joita kutsutaan hankkeeseen mukaan esim. projektiryhmään. Spartak ry:n toimintaa on mm. erityisnuorisotyö, vankilatyö sekä huume- ja päihdetaustaisten asiakkaiden tukeminen, ja heidän osaamisen kaikkein heikoimmassa asemassa olevien tukemisessa on tärkeää hankkeelle.

Hankkeessa laaditaan tarkempi viestintäsuunnitelma hankkeen alkaessa, liitteenä alustava versio. Viestintäsuunnitelmassa huomioidaan niin organisaation sisäinen että ulkoinen viestintä. Viestintä pyritään tekemään avoimeksi ja vuorovaikutteiseksi. Viestinnän sisältöinä on hankkeen alkuvaiheessa hankkeesta ja sen tavoitteista tiedottaminen, hankkeen aikana hankkeen etenemisestä tiedottaminen ja hankkeen loppuvaiheessa hankkeen tuloksista kertominen. Hankkeen ydinviesti määritellään hankkeen käynnistyessä. Alueellisessa viestinnässä hyödynnetään valtakunnallisesti tuotettua viestintämateriaalia. Viestinnässä käytetään tilannekohtaisesti ja ennakkoluulottomasti mediayhteistyötä, verkkopalveluja, some-kanavia ja some- sekä hakukonemarkkinointia. Perinteisiä julisteita ja muuta painettua materiaalia käytetään harkiten kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Kainuun soten hanketoiminnan verkkosivuille kootaan hankkeessa tuotettua materiaalia.

8. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmat hankkeessa

Kainuun sote on tehnyt vuosia yhteistyötä kuntien kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Kainuun sotella ja kunnilla on yhteinen epävirallinen Hyte- työn koordinaatio/yhteistyöryhmä, jossa jäseninä ovat kuntien hyte-yhdyshenkilöt sekä Kainuun soten terveyden edistämisen erikoissuunnittelija. Kainuun soten asiantuntija tukee kuntien hytetyötä. Kainuun soten erikoissuunnittelijan tehtävä kuuluu hankehallinnoinnista vastaavan kehittämis- ja suunnitteluosaston tehtäviin, ja luonnollisesti siten seuraa myös tätä hankekokonaisuutta. Lisäksi kaikissa Kainuun soten kunnissa on jo kunnan Hyte-työryhmässä aikuissosiaalityön edustus.

Kainuulaisen työikäisen väestön huono terveys- ja ennenaikainen kuolleisuus, alueen väestön mielenterveys- ja päihdeongelmat ovat tiedossa olevia haasteita, ja kaikki toimenpiteet, joilla niihin pyritään vaikuttamaan, edistävät kainuulaisten hyvinvointia ja terveyttä. Palvelutarpeen tunnistaminen ja tarvittavan avun ja tuen saaminen joustavasti ja nopeasti, parantavat kainuulaisen työikäisen väestön terveyttä ja hyvinvointia.

9. Sitoutuminen tiedonkeruuseen / arviointisuunnitelma (erillinen)

Kainuun sote sitoutuu yhteistyöhön THL:n ja TTL:n kanssa hankkeen arvioinnissa. Hankkeelle on laadittu alustava arviointisuunnitelma (liite)

Hankkeen työtekijä vastaa arviointiin liittyvien tehtävien koordinoinnista THL:n ja TTL:n sekä hankkeen välillä. Hankkeessa on resurssit ja valmius hankkeeseen osallistuvien osatyökykyisten työttömien asiakasprosessien seurantaan myöhemmin sovittavalla tavalla. Tämä tarkoittaa mm. yhtenäistä alku-, väli- ja lopputilanteen kartoitusta, asiakkaiden ohjausten ja palvelupolkujen seurantaa sekä asiakassuostumuksista (seuranta- ja rekisteridata) huolehtimista. Kainuun sote ja mukana olevat ammattilaiset osallistuvat arviointiin liittyvään valmisteluun ja yhteistyöhön sekä THL:n ja TTL:n tekemiin haastatteluihin ja kyselyihin myöhemmin sovittavilla tavoilla. Aineistoa kerätään hankkeen alkaessa sekä väli- ja loppuarviointia varten. Hanke auttaa THL:ta ja TTL:ta tavoittamaan hankkeessa mukana olevia asiakkaita, työnantajia ja muita mahdollisia toimijoita arvioinnin haastatteluja/ kyselyjä varten. Hanke tekee itsearviointia hankkeen etenemisestä ja prosessista myöhemmin sovittavalla tavalla.

10. Hankkeen hallinnointi

Hanke toteutetaan ajalla 1.10.2020 – 31.12.2022.

Hanke toteutetaan Kainuun maakunnassa, Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän toiminta-alueella. Osallistuvia kuntia ovat Hyrynsalmi, Kajaani, Kuhmo, Paltamo, Ristijärvi, Sotkamo ja Suomussalmi. **Kainuun sote järjestää ja tuottaa näiden Kainuun kuntien sosiaali- ja terveyspalvelut perussopimuksen nojalla.**

Puolanka on osajäsenenä Kainuun sotessa erikoissairaanhoidon, kehitysvammaisten erityishuollon ja ympäristöterveydenhuollon osalta. Puolangan perustason sosiaali- ja terveyspalvelut on

ulkoistettu yritykselle. Puolanka on mukana hankkeessa välillisesti erikoissairaanhoidon mahdollisten toimintamallimuutosten kautta.

Kainuun väkiluku v. 2018 on 73 061, josta Kainuun soten jäsenkuntien väestö määrä oli 70464 ja Puolangan 2 597.

Hankkeen päätoteuttajana, hallinnoijana ja palvelujen järjestäjänä toimii Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä. Toimintavaltuutus hankkeeseen tulee Kainuun soten jäsenkunnilta sosiaali- ja terveystalvelujen perussopimuksessa. Hankeavustusta ei ohjata muille toimijoille.

Hankkeen vastuullinen operatiivinen toimija on Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän kehittäminen ja suunnittelu tulosityksikkö ja vastuuhenkilönä kehittämisjohtaja Marita Pikkarainen. Hankkeen hallinnoija vastaa toteumaraporttien, maksatushakemusten ja valtionavustusselvityksen tekemisestä sekä huolehtii tarvittavien selvitysten ja tietojen antamisesta valtionapuviranomaisille. Kehittämis- ja suunnitteluyksikkö toimii suoraan kuntayhtymän johtajan alaisuudessa hallinnon tulosalueella.

Kehittäminen ja suunnittelu yksikkö on hallinnoinut hyvin tuloksin vuodesta 2005 noin 80 erilaista ja erikokoista hanketta.

Hallinnoijalla on vahva rekrytointiosaaminen onnistuneista hanketyöntekijöiden rekrytoinneista.

Hankkeen ohjausryhmänä toimii Kainuun yhteinen Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus – hankkeen ja Rakenneuudistus -hankkeen ohjausryhmä. Tämän hankkeen asiat tuodaan osana Tulevaisuuden sote-keskuksen kehittämisen kokonaisuutta.

Työ- ja toimintakykyhankkeella on oma projektiryhmä, joka tekee tiivistä yhteistyötä muiden Tulevaisuuden sote-keskus –hankkeen projektiryhmien kanssa.

Kainuun sote sitoutuu ammattilaisten osallistumiseen koulutuksiin työajalla.

11. Riskit ja niihin varautuminen

Hankkeen riskit on pyritty tunnistamaan jo etukäteen ja suunnittelemaan toimintamallit niiden ehkäisemiseksi. Hankkeen aikana voi ilmaantua uudenlaisia riskejä, joihin reagoidaan nopeasti hankkeen hallinnoijan ja projektin tukiryhmän kehittäminen ja suunnitteluosaston toimesta. Vastuu riskien seurannasta ja varautumisesta on hankkeen hallinnoijalla sekä projektipäälliköllä.

Hankkeen riskien tunnistaminen tarkennetaan syksyn 2020 aikana corona viruksen etenemisen ja vaikutusten osalta. Vaikutukset voivat olla niin talouteen kuin henkilöstöresursseihin kohdistuvia. Pahentuessaan epidemia hidastaa todennäköisesti joidenkin hankkeen osa-alueiden toteuttamista.

Riski	Riskin minimointiin tähtäävät toimenpiteet
Aikataulu	Hanke aikataulutetaan välitavoitteiden mukaan. Hankepäällikkö, ohjausryhmä sekä muut toimijat seuraavat aktiivisesti aikataulun toteutumista ja vie hanketta suunnitelman mukaisesti eteenpäin.
Viestintä	Riittävän tarkka viestintäsuunnitelma, johon kirjataan huolellisesti viestinnän tahot ja keinot, sekä noudatetaan suunnitelmaa. Hankesuunnittelija vastaa viestintäsuunnitelman toteuttamisesta, muut toimijat ja kumppanit toteuttavat tahoillaan viestintää. Viestitään riittävän usein ja säännöllisesti sekä käytetään erilaisia viestintävälineitä ja -tapoja. Viestinnässä toteutetaan avoimuutta ja dialogisuutta. Viestitään henkilöstölle oikea-aikaisesti ja avoimesti. Järjestöt osallistetaan kehittämisprosesseihin, tehdään ohjausta, markkinointia yhteistyössä alueen järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa. Viestintä toteutuu monikanavaisesti.
Henkilöstö	Ammattitaitoinen hankesuunnittelija, joka on perehdytetty hyvin. Henkilöstö toimii osana Kainuun sotea yhteistyössä eri vastualueiden kanssa. Hankkeen hallinnoinnista vastaava kehittäminen ja suunnittelu -yksikkö on hankehenkilön tukena ja reflektioijana. Operatiivisen toiminnan henkilöstö ja esimiehet osallistetaan kehittämistyöhön aktiivisella dialogisella yhteistyöllä. Hankesuunnittelija toimii osana normaalia operatiivista toimintaa niissä kohdissa, joissa se soveltuu. Hankkeessa tehdään systemaattista dokumentointia heti alusta alkaen ja näin estetään tietokatkokset, mikäli projektihenkilö vaihtuu.
Hallinnointi	Kehittämisen- ja suunnitteluosasto on toteuttanut ja hallinnoinut erilaisia ja erirahoitteisia hankkeita jo yli 15 vuotta hyvin tuloksin, joten riski epäonnistua hallinnoinnissa ei ole suuri. Myös ammattitaitoinen hankesuunnittelija ja hänen vastuunsa osaamisensa ja ammatillisuutensa ylläpitämisestä pienentävät hallinnoinnin epäonnistumista. Oikea-aikaiset, riittävän yksiselitteiset ohjeet ja hanketapaamiset (STM/AVI) tukevat hallinnoinnin onnistumista. Keskusteluyhteys STM/AVI on sujuvaa. Yhteisellä ohjausryhmällä ja hanketyön koordinaatiolla turvataan hankkeen ja Tulevaisuuden sote-keskus -hankkeiden riittävä yhteistyö ja yhteen nivoutuminen. Hankkeessa tehdään tiivistä yhteistyötä Kainuun työllisyysneuvoston kuntakokeilun kanssa.
Sitoutuminen	Hankesuunnittelijan sitoutumista työhön edistetään hyvällä vakituisen kehittämissuunnittelijatuella sekä hyvän työyhteisön ja työhyvinvoinnin edistämällä. Hankesuunnittelija saa reflektiivista tukea pilotin toteutukseen sekä kehittämisosastolta että operatiivisista palveluista. Ohjaus- ja työryhmät sidotaan hankkeeseen dialogilla hankkeen merkityksellisyydestä ja tulosten/onnistumisen vaikutuksellisuudesta. Aktiivinen julkisuudessa oleminen tukee toimijoiden sitoutumista hankkeeseen. Tarvittavat päätökset viedään asianomaiseen päätöksentekoon mahdollisimman pian. Organisaation henkilöstö, esimiehet ja johto osallistetaan mahdollisimman laajasti muutosprosesseihin ja kehittämiseen. Hankkeessa

	käytetään laajasti osallistamista tukevia menetelmiä.
Hankkeen toimenpiteet	Tarkempi toimintasuunnitelma ja aikataulu laaditaan rahoituspäätöksen jälkeen. Riittävän yksityiskohtainen ja konkreettinen toimintasuunnitelma aikatauluineen tukee toimenpiteiden toteutumista ja tavoitteiden saavuttamista. Suunnittelussa ja menetelmissä käytetään ajankohtaisinta tietoa.
Taloudelliset riskit	Hankkeen budjettia noudatetaan. Riski on pieni, koska organisaatiolla on hyvä taloushallinnon seurantajärjestelmä, ja kehittämis- ja suunnitteluyksiköllä on vuosien kokemus hyvästä hankkeiden taloudenpidosta. Projektipäälliköltä edellytetään talousosaamista. Rahoittajan antamia ohjeita noudatetaan tarkasti.

Viite kuva 1.

